

Tilsynsplan Spredt Avløp 2022

Oppstuvning av avløpsvann rundt slamavskiller

Farge tilsatt slamavskiller for påvisning av lekkasje ut i terreng.

Forord

Lillesand kommune er forurensningsmyndighet for private avløpsanlegg og har ansvar for å overvåke miljøtilstanden i vassdrag og sjø samt iverksette miljøtiltak innenfor eget myndighets- og virksomhetsområde. Opprydding i private avløpsanlegg er et svært viktig tiltak i denne sammenhengen.

Tilsynsplanen gir en oversikt over metoden for hvordan arbeidet med spredt avløp skal gjennomføres i Lillesand kommune. Målet med arbeidet er at alle private avløpsanlegg skal tilfredsstille rensekravene i forurensningsforskriften innen 2027 og senest 2033.

Det er opprettet en samarbeidsgruppe mellom flere kommuner i Agder og planen er sendt på høring til saksbehandlere i enhet for vann- og avløp, Lillesand kommune, samt fagansvarlig vann- og avløp i Birkenes kommune. Tilsynsplanen er utarbeidet av Elisabeth Bokheim (prosjektleder) og Nikolai A.B. Mortensen fra Lillesand Kommune.

Innhold

Innledning.....	1
Bakgrunn	3
Strategier	4
Opprydding i spredt avløp.....	5
Tilsynsarbeid.....	6
Tilsynsaktiviteter i kommunal regi	7
Saksbehandling.....	8
Informasjonstiltak	10
Målsetning.....	10
Kostnader på nytt anlegg.	11
Vedlegg.....	12
Vedlegg 1 Sonekart.....	12
Vedlegg 2 Juridisk grunnlag for å føre tilsyn	13

Innledning

Tilsynsplanen har til hensikt å gi en oversikt over arbeidet med spredt avløp i Lillesand kommune. Den beskriver hvordan arbeidet skal gjennomføres, hvordan kommunen skal sikre en åpen, informativ og ryddig prosess og skape engasjement for et bedre vannmiljø.

Kommunen er forurensningsmyndighet for små avløpsanlegg, det vil si anlegg med tilførsler mindre enn 50 pe (personenheter), og anlegg med tilførsel over 50 pe i tettbebyggelser (Kapittel 12 og 13 i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)). Dette gir Lillesand kommune myndighet til å gi tillatelser til utslipp, samtidig ha ansvar for at utslipp er i samsvar med kravene gitt i utslippstillatelsen. Dette gjøres hovedsakelig gjennom tilsyn.

Kommunens oppgave er blant annet:

- Føre tilsyn med alle avløpsanlegg som ikke er tilknyttet offentlig avløpsnett.
- Behandle søknader om utslippstillatelse etter forurensningsforskriftens kapittel 12 og 13
- Gi veiledning til anleggseiere
- Administrere felles slamtømmeordning
- Kartlegge forurensning fra små avløpsanlegg

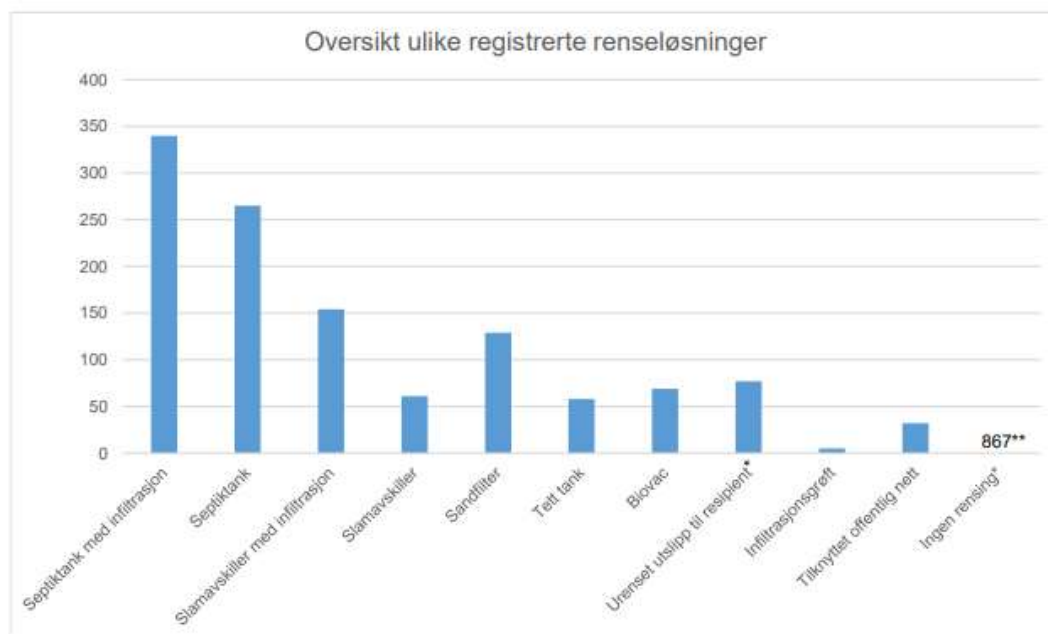
Kommunen skal sørge for at avløpsanleggene ikke fører til forurensning eller helseplager, og at alle krav i utslippstillatelsen tilfredsstilles. Dette er nødvendig for å oppnå kravene i vannforskriften. Tilsynet skal sikre brukerinteresser (drikkevann, jordvanning, bading / rekreasjon og fiske), biologisk mangfold og gode miljøforhold i vannforekomstene, samt gi sikkerhet for at investeringer foretatt av anleggseier gir riktig utbytte.

Aktuelle tilsynsaktiviteter kan være:

- Helhetlig kartlegging og vurdering av ett større område.
- Få oversikt over dokumentasjon og registreringer for det aktuelle anlegget.
- Vurdere utslippstillatelsen.
- Kontroll av tømmerapporter, servicerapporter og årsrapporter.
- Kontroll av anleggets tekniske tilstand.

Bakgrunn

Det er ca. 2 000 private avløpsanlegg i Lillesand som ikke er knyttet til offentlig nett. Oversikten nedenfor viser et uttrekk fra VA-basens arkiv over private avløpsanlegg for spredt avløp. Merk datasettet er fra år 2000 og derfor noe utdatert, men det gir likevel et godt bilde av omfanget.

Utslippene fra spredt avløp og diffus avrenning fra jordbruk utgjør i dag en betydelig påvirkning på vannforekomstene i kommunen og kan komme i konflikt med andre brukerinteresser, f.eks. rekreasjon, fiske og bading.

Avløpsvann inneholder hovedsakelig næringssalter, organisk stoff og mikroorganismer. Store mengder organisk stoff og næringssalter tilført en bekk, elv eller innsjø, fører til økt algevekst, oksygenmangel og dårlige leveforhold for bunndyr og fisk. Overskudd av næringssalter fosfor og nitrogen fører til eutrofiering (gjengroing og algeoppblomstring). Samtidig vil utilstrekkelig rensede utslipp kunne utgjøre en risiko for drikke- og badevannskvaliteten.

Eutrofiering, Foto: Birger Skjelbred, NIVA

Underdimensjonert slamavskiller,
Foto: Elisabeth Bokheim, Lillesand kommune

Strategier

Flertallet av de private avløpsanleggene i Lillesand er av eldre dato. Disse anleggene har generelt dårlige forutsetninger for å tilfredsstille dagens renskrav, både fordi renskravene har blitt strengere og fordi en husstand i dag bruker mye mer vann.

Hoveddelen av private avløpsanlegg i Lillesand kommune består av slamavskillere med naturlig infiltrasjon. I tillegg finnes det eiendommer med direkte utslipp av avløpsvann, uten form for rensning. Avløpsanlegg som ikke tilfredsstiller dagens krav, gir fare for forurensing av drikkevannskilder og nærmiljøet. Målet med at føre tilsyn av private avløpsanlegg er at kommunen ønsker å sikre innbyggere best mulig drikkevannsforsyning, samt at bekker og innsjøer har god kvalitet for fritid og rekreasjon.

Foto Ole Jacob Ørsland Vallesværd, Blindleia

Opprydding av avløp i spredt bebyggelse er planlagt

gjennomført etter prioritert rekkefølge (ref. tabell; Prioritering opprydding spredt avløp). Det er valgt å ikke skille mellom fastboende og fritidsboliger i prioriteringsrekkefølgen for å legge til rette for eventuelt privat samarbeid ved etablering av fellesanlegg.

Opprydding i spredt avløp

Tilsynsplanen er en del av Hovedplanen for vann- og avløp 2022-2032. Av denne fremgår hvilke områder i kommunen som skal utbygges med offentlig avløpsledning. Enkelte anleggseiere vil derfor ikke motta pålegg om oppgradering, men vil på sikt motta pålegg om tilknytning til offentlig nett. Hovedplan for vann- og avløp er tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Antall avløpsanlegg som vil få pålegg om oppgradering avhenger av hvor mange anlegg som kan tilknyttes kommunalt avløpsnett og tilstanden på hvert enkelt anlegg. Innen den enkelte tiltakssone vil ulike anleggstyper prioriteres ulikt, avhengig av forurensningsfare, og vil dermed få ulik frist for gjennomføring av tiltak. Høyest prioritert er områder rundt kommunens drikkevannskilde samt spesielt miljø sensitive områder.

Boliger som ligger rett ved eller i nærhet til eksisterende offentlig eller privat nett vil få pålegg om tilknytning til avløpsnettet. Dette gjelder også for vann (jf. PBL §27-1). Ledningsanlegg har en levetid på 100 år, mens et privat avløpsrenseanlegg vanligvis vil ha en levetid på omtrent 20–25 år. Et privat avløpsanlegg krever i tillegg tømning, drift og vedlikehold. Kommunal tilknytning vil derfor være den beste økonomiske og miljømessige løsningen på sikt.

I oppryddingsarbeidet må anlegg som kan tilknyttes offentlig nett først identifiseres innen hver tiltakssone. Tilknytning til offentlig ledningsnett via private anlegg/ledningsnett kan være gunstig for anleggseier med tanke på kostnader og vil være den foretrukne løsningen. Når det gis pålegg om tilknytning til offentlig ledningsnett, kan kommunen sette krav om felles løsninger.

Oppstuvet vann i tanken nederst i venstre hjørne.

Tilsynsarbeid

For å kunne føre tilsyn med utslipp fra avløpsanlegg er det viktig at kommunen skaffer seg oversikt over all dokumentasjon og registreringer for det aktuelle anlegget. Det kan være utslippstillatelse, plassering av anlegg, dokumentasjon av grunnforhold, dimensjonering, byggesaksdokumenter, rapporter fra tidligere utført tilsyn, tømming av anlegg, med mer. Årsrapporter fra serviceansvarlig til kommunen skal gjennomgås, og følges opp med pålegg om utbedring ved avvik som ikke fanges opp av serviceavtalen.

Avløpsanlegg med slamavskillere/septiktanker/tette tanker skal ha en tømmeordning. Det er kommunen som velger et tømmefirma som besørger tømming og transport av avløpsvann og slam til avtalte mottak på utvalgte kommunale avløpsanlegg. Anleggseier har ikke anledning til å tømme avløpsanlegg på egen hånd. Ved rutinemessig tømming av avløpsanlegget, gjennomfører tømmefirmaet en enkel kontroll av anleggets tekniske tilstand. Anleggseier varsles på forhånd om hvilke uker anlegget skal tømmes.

Det skal rapporteres om:

- Skader på tanken, lokk eller skillevegger.
- Muligheten for inn- eller utlekking av vann.
- Unormalt høy eller lav vannstand, som kan være tegn på henholdsvis tilstoppinger eller lekkasjer.
- Feil på anlegg som kan gi akutt forurensning og smittefare.
- Eventuelle fremmedlegemer / søppel i tanken.
- Behov for spyling og rengjøring.
- Tilgjengeligheten for septikbilen (stor lastebil) ved tømming.

Tilsynsaktiviteter i kommunal regi

Ved tilsynsbesøk gjøres det en visuell kontroll av forholdene av avløpsanlegget og områdene rundt. Eier varsles før tilsynet gjennomføres, med unntak når det er akutt fare for forurensning.

En kontroll består av blant annet:

- Oppstuvning av vann i området
- Frodig plantevekst rundt anlegget
- Slamansamling
- Bakterievekst rundt avløpsanlegget
- Vond Lukt fra anlegget
- Teknisk tilstand på anlegget
- Lekkasje i anlegget

Tilsyn av slamavskiller ved Grimevann

Prioritering av tilsyn

Ved oppfølging av avløpsanlegg som ikke tilfredsstiller rensekravene, vil anleggene prioriteres i forhold til helserisiko og faren for forurensning. Dette gjelder f.eks. direkte utslipp og slamavskillere med utslipp direkte til terreng/vassdrag eller sjø. Disse har i praksis ingen renseeffekt og er derfor en direkte årsak til forurensning i form av utslipp av organisk stoff, næringssalter, bakterier, lukt og lignende.

Ved øvrige anlegg vil anleggets utforming, funksjon og alder spille inn ved vurdering av krav om tiltak. Det samme gjelder ved manglende utslippstillatelse og feil fra anlegget som medfører forurensning.

Ved prioritering av tilsyn vurderes eksempelvis:

- Drikkevannsinteresser, nærhet til brønner, grunnvannsforekomster eller vannkilder.
- Jordvanningsinteresser
- Bading og rekreasjonsinteresser
- Type resipient (utslipp til grunnen, til liten bekk, stor elv eller sjø / fjord).
- Forurensningstilstand i resipient og resipientnærhet
- Boligtetthet – antall boliger
- Alder på byggefelt og VA-tekniske anlegg
- Eventuelle utbyggingsplaner i området eller planer om sanering / utvidelse av avløpsnett

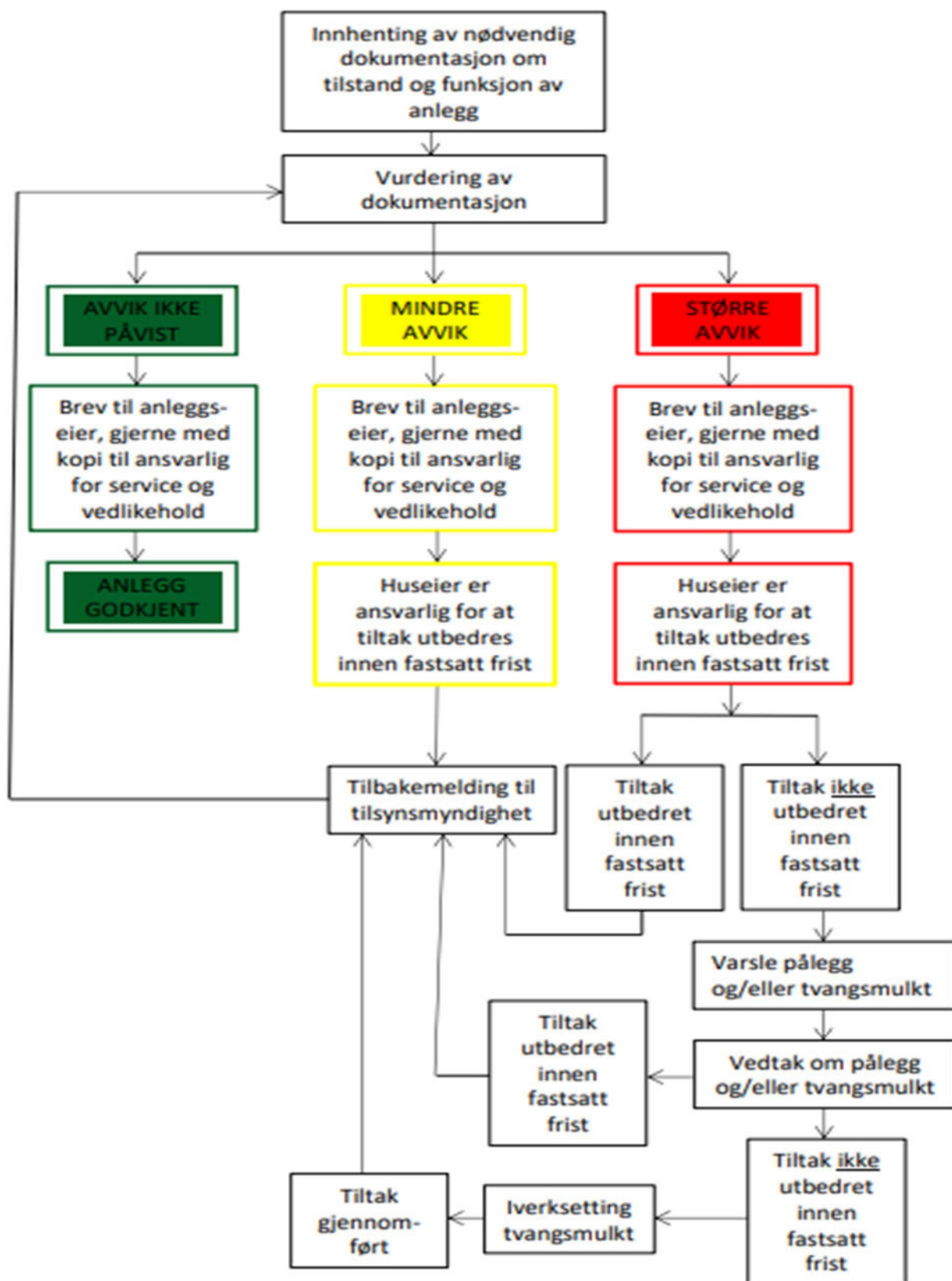
Nedenfor i tabell ses prioriterings rekkefølge for områdene i Lillesand kommune (For kart se vedlegg 1)

Prioritering opprydding spredt avløp.			
Prioritet vannområde	Vannområde	Fjord /Vassdrag	Prioritet fjord/vassdrag
1	Kaldvellfjorden	Grimeelv-/Stigselv	1
		Kaldvellfjorden	2
2	Røynevardsfjorden/ Bliksfjorden	Isefjærvassdraget	1
		Isefjærfjorden til Bliksfjorden	2
3	Kvåsefjorden	Ånavassdraget	1
		Vesterhusfjorden sør til Klovholmen	2
		Kvåsefjorden sør til Klovholmen	3
4	Østre og Vestre Vallesverdfjorden	Langebekken	1
		Holtvannsbekken	2
		Steindalsbekken	3
		Blindleia innenfor Justøya og Kraksøya med Stuttifjord.	4
		Fjeldalselva	5
		Vallesverdelva	6
		Vestre Vallesverdfjorden vest for Ingridnes	7
		Vallesverdfjorden fra Ingridnes til Ravnebergsund	8
5	Skallefjorden / Sangereidkilen	Glamslandsbekken	1
		Sangereidkilen	2
		Skallefjorden	3
6	Tingsakerfjorden	Moelva	1
		Tingsakerfjorden	2
7	Ytre Skjærgård	Røynevards- og Kvanneidfjorden	1
		Bliksfjorden og Gamle Hellesund	2
		Østre Vallesverdfjord med bassenget mellom Ravnebergsund, Meholmen / Årsnes på Åkerøya til Jonsøya	3
		Blindleia øst for Krossholmen, innenfor Furøy, Åkerøy	4
		Fjordsystemene i ytre skjærgård	5
løpende prioriteringer	Utbyggingsprosjekter, saneringsprosjekter, hovedplan vann og avløp	Utbygging reservevannsledning , Fjeldal	
		Saneringsprosjekter	

Saksbehandling

Kommunen legger til grunn en likeverdig og enhetlig saksbehandling. Prosessen skal være åpen, faglig og legge opp til god dialog mellom saksbehandler og de berørte. Det er utarbeidet et flytskjema som viser saksgangen.

Lillesand kommune samarbeider med flere nabokommuner, og det holdes en løpende dialog mellom saksbehandlere. Dette gir en erfaringsutveksling kommunene imellom som sikrer likebehandling. Samarbeidet inneholder felles informasjon og kurs til entreprenører og nøytrale fagkyndige i kommunene.

Informasjonstiltak

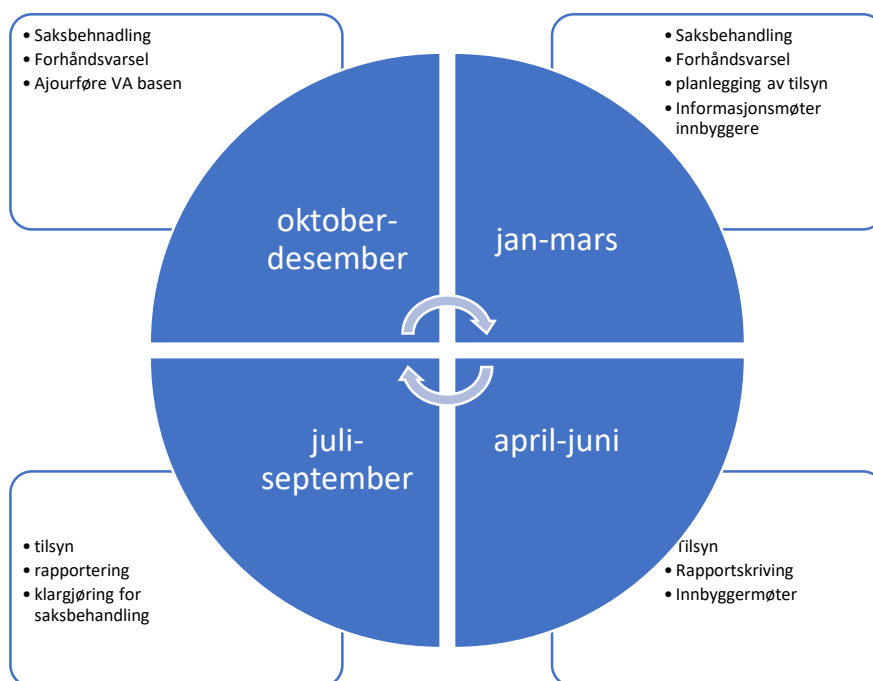
Det er viktig å opptre ryddig, åpent og profesjonelt mot innbyggere og entreprenører. For å skape forståelse for prosessen må kommunen sørge for kompetanse til informasjon og veiledning. Saksbehandlingen må være ryddig og forutsigbar. Informasjonstiltak vil være:

- informasjon om oppryddingsprosjektet på kommunens hjemmeside.
- Entreprenører / utførende inviteres til kurs om private avløpsanlegg. Dette gjøres i samarbeid med Kristiansand, Birkenes, Iveland, Vennesla.
- Veiledning av innbyggere.

På kommunens hjemmeside legges det ut generell informasjon om prosjektet, linker til nødvendige søknadsskjemaer, forskrifter m.m. Det sendes informasjonsbrosjyre sammen med varsel om pålegg. Brosjyren vil inneholde informasjon om hvorfor det er nødvendig med utbedring, hva eier må gjøre med anlegget sitt, klageadgang og henvisning til nyttige nettsider.

Målsetning

Målet er å få prosjektet avsluttet i løpet av 2027 og senest 2033, i samsvar med vanndirektivet. Etter avsluttet prosjekt vil private avløpsanlegg jevnlig følges opp med tilsyn og kontroll i samsvar med beskrivelsen i dette dokumentet. Det planlegges en begrenset oppstart i 2022 med kommunens drikkevannskilden, Grimevannet. I oppstarten vil det vurderes saksbehandlings tider samt kapasiteten hos de nøytrale fagkyndige rådgiver og utførende entreprenører. Det planlegges generelt at arbeide ut fra års hjulet nedenfor frem til avslutning av prosjektet.

Kostnader på nytt anlegg.

Private avløpsrenseanlegg er den enkelte huseiers ansvar. Dette betyr at alle kostnader knyttet til etablering og oppgradering bæres av huseier. Det er per i dag ingen offentlige støtteordninger. Husstander som ikke har oppsparte midler og/eller ikke oppnår finansiering i privat finansieringsinstitusjon vil bli henvist til boligkontoret, husbanken og Nav for råd og veiledning.

Når kommunen gir en anleggseier pålegg om å utbedre gamle og dårlige avløpsløsninger, legges det stor vekt på å bidra til langsiktige og bærekraftige løsninger, både av hensyn til miljøet og til anleggseiernes økonomi.

NIBIO har sammenstilt kostnader for ulike typer avløpsanlegg, for 1-husanlegg og 2-husanlegg. Estimerte investeringskostnader og driftskostnader er gjengitt nedenfor. De estimerte prisene kan variere i de ulike områder i kommunen.

Investeringskostnader for ulike typer avløpsanlegg pr. hus, for 1-husanlegg og 2-husanlegg.
Tallene er i utgangspunktet fra 2012 og er justert for ca. 30 % prisstigning

Investering			
	Lav		Høy
Mini-RA 1		156 000	188 500
Infiltrasjon 1		208 000	247 000
Gråvann 1		215 800	240 500
Gråvann m Tett Tank 1		234 000	305 500
Filterbed 1		162 500	247 000
Mini-RA 2		94 250	107 250
Infiltrasjon 2		188 500	188 500
Gråvann 2		149 500	157 300
Gråvann m Tett Tank 2		188 500	195 000
Filterbed 2		143 000	175 500

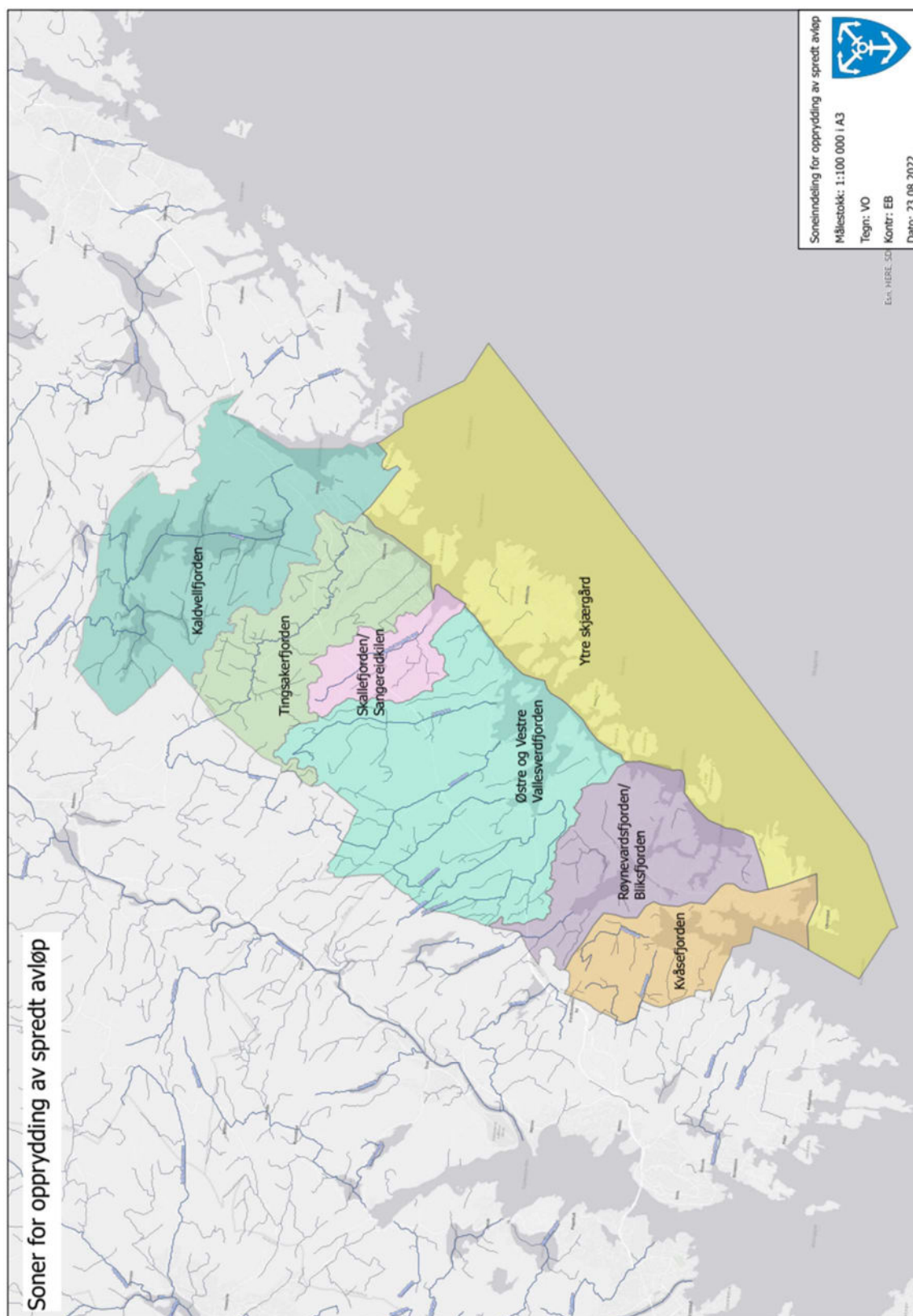
Årlig driftskostnad for ulike typer avløpsanlegg pr. hus, for 1-husanlegg og 2-husanlegg. Tallene er i utgangspunktet fra 2012 og er justert for ca. 30 % prisstigning. Kilde: avlop.no

Drift			
	Lav		Høy
Mini-RA 1		6 370	8 775
Infiltrasjon 1		3 900	5 980
Gråvann 1		2 665	3 250
Gråvann m TettTank 1		6 669	17 550
Filterbed 1		3 250	10 400
Mini-RA 2		5 460	6 500
Infiltrasjon 2		3 705	4 940
Gråvann 2		1 885	2 015
Gråvann m Tett Tank 2		4 940	12 350
Filterbed 2		2 145	6 500

Vedlegg

Vedlegg 1 Sonekart

Vedlegg 2 Juridisk grunnlag for å føre tilsyn

Oversikt over regelverket

Alt arbeid med tillatelser til utslipp og tilsyn innenfor avløpssektoren bygger på delegert myndighet etter;

- Forurensningsloven
- Forskrift om begrensning av forurensning (Forurensningsforskriften), del 4.
- I tillegg er det i Forurensningsforskriften § 12-6 gitt hjemmel til å fastsette lokale forskrifter dersom det er nødvendig ut ifra forurensningsmessige forhold eller brukerinteresser. Kravene i lokal forskrift skal erstatte kravene i §§ 12-7 til 12-13. Samarbeidskommunene har valgt å innføre slik lokal forskrift.

Kommunene har sin hjemmel til å føre tilsyn forankret i delegert myndighet i § 12-2. I tillegg kommer:

- Forurensningslovens § 2 som forutsetter samordning med planverket og at større områder vurderes i sammenheng
- Forurensningslovens § 48 som hjemler forurensningsmyndighetens plikt til å føre tilsyn
- Forurensningslovens § 49 som hjemler pålegg om at forurensere skal framlegge tilgjengelige opplysninger og dokumentasjon kommunen trenger
- Forurensningslovens § 50 som hjemler kommunens rett til uhindret adgang til eiendom der forurensning kan oppstå eller har oppstått. (Dette omfatter også rett til å inspisere om fritidsbebyggelse har innlagt vann).
- Forurensningslovens § 51 som hjemler pålegg om at forurensere skal gjennomføre undersøkelser

I enkelte saker må en også forholde seg til andre regelverk. For mer informasjon vises det til Norsk Vann Rapport 184-2011: Tilsyn av avløpsanlegg innen kommunenes myndighetsområde. Eksempler her kan være;

- Kommunale abonnementsvilkår / sanitærreglement.
- Drikkevannsforskriften
- Kommunehelsetjenesteloven
- Forskrift om miljørettet helsevern
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften).
- Forvaltningsloven
- Granelova
- Kommunale helseforskrifter.
- Kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven).
- Jordlova (utslipp fra kårboliger ved delingssaker i stedbunden næring).
- Plan- og bygningsloven
 - Plandelen Jfr. også forurensningslovens § 2.
 - Pålegg/krav om tilknytning til offentlig anlegg, § 27-2
 - Krav om tilfredsstillende avløpsløsning før fradeling av tomt, § 27-2
 - Krav om tilknytning til eksisterende private anlegg, § 27-3
 - Pålegg/krav om tilknytning fritidsbebyggelse til offentlig anlegg hvis dette er fastsatt i plan, § 30-6

Kommentarer til spesifikke krav

Forurensningsforskriften spesifiserer en del konkrete krav som er å oppfatte som minstekrav. Det vises generelt til forskriften og kommentardelen. I det etterfølgende omtales paragrafer der krav til utslipp i forurensningsforskriftens kap. 12 spesifikt utløser krav til tilsyn.

§ 11-5: Rapportering og statusrapport.

Kommunen plikter årlig innen 15. februar å rapportere nødvendige opplysninger om alle avløpsanlegg og utslipp fra disse til staten.

Tilsynet framskaffer alle data om avløpsanlegg < 50 pe som inngår i KOSTRA-rapporteringen.

§ 12-2: Forurensningsmyndighet.

Kommunen er forurensningsmyndighet etter dette kapitlet og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapitlet følges.

Tilsynet skal kontrollere den faktiske utslippstillatelsen og kan ikke føre tilsyn etter strengere krav enn det tillatelsen krever. Dersom en observerer at det er forhold ved anlegget eller utslippet som krever skjerping av renskrav, f.eks. etterpolering av utslipp fra minirensanlegg eller hyppigere prøveuttak, må utslippsmyndigheten endre tillatelsen i medhold av Forurensningslovens § 18 og lokal forskrift.

§ 12-6: Lokal forskrift om utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende, Lillesand kommune, Aust-Agder.

Kommunen kan fastsette lokal forskrift dersom det er nødvendig ut ifra forurensningsmessige forhold eller brukerinteresser. Kravene i lokal forskrift skal erstatte kravene i forurensningsforskriften § 12-7 til § 12-13

§ 1. Formål

Denne forskriften setter krav til tekniske løsninger og utslipp ved etablering av nye utslipp, vesentlig økning av eksisterende utslipp og rehabilitering/endring av mindre avløpsanlegg Lillesand kommune. Den skal sikre rettferdig og forutsigbar saksbehandling i forbindelse med utslipp fra mindre avløpsanlegg. Krav til tekniske løsninger og utslippskonsentrasjoner er satt for å ivareta resipient- og brukerinteresser.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter, turistbedrifter og lignende virksomhet med utslipp mindre enn 50 pe, jf. [forurensningsforskriftens § 12-1](#).

Virkeområdet er avgrenset til bygg som enten har innlagt vann eller på annen måte har utslipp av sanitært avløpsvann som medfører fare for forurensning. Kravene i lokal forskrift erstatter kravene i [forurensningsforskriften § 12-7](#) til [§ 12-13](#), for øvrig gjelder forurensningsforskriften.

Unntatt fra forskriftens virkeområde er bebyggelse der avløpet er tilkopledd offentlig avløpsanlegg. For anlegg som bare slipper ut gråvann, gjelder forskriften bare dersom det er innlagt vann.

§ 3. Definisjoner

- a. Avløpsvann: både sanitært og industrielt avløpsvann og overvann.
- b. Sanitært avløpsvann: avløpsvann som i hovedsak skriver seg fra menneskers stoffskifte og fra husholdningsaktiviteter, herunder avløpsvann fra vannklosett, kjøkken, bad, vaskerom eller lignende.
- c. Svartvann: avløpsvann fra vannklosett.
- d. Gråvann: avløpsvann fra husholdningsaktiviteter som ikke inneholder klosettavløp. Gråvann inkluderer vann fra kjøkken, bad, vaskerom eller lignende.
- e. Overvann: Overflateavrenning (regn, smeltevann) fra gårdsplasser, gater, takflater osv. som avledes på overflaten.
- f. Innlagt vann: vann fra vannverk, brønn, cisterneanlegg, eller lignende som gjennom rør eller slange er ført innendørs. Med innlagt vann menes også innvendig røropplegg som forsynes av vann fra tank eller lignende (innvendig eller utvendig), og som ledes ut av bygningen til grunn eller oppsamlingstank.
- g. Avløpsanlegg: ethvert anlegg for håndtering av avløpsvann som består av en eller flere av følgende hovedkomponenter: avløpsnett, renseanlegg og utslippsanordning.
- h. Avløpsnett: et transportsystem som samler opp og fører avløpsvann fra bolighus eller andre bygninger med innlagt vann.
- i. Personekvivalent (pe): den mengde organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk målt over fem døgn, BOF5, på 60 g oksygen per døgn.
- j. BOF5: biokjemisk oksygenforbruk, dette er et mål på innhold av organisk stoff i vann.
- k. Tot-P: total fosfor.
- l. TKB: termotolerante koliforme bakterier.
- m. Resipient: vannforekomst som mottar utløpsvann fra avløpsanlegg. Resipient for infiltrasjonsanlegg er grunnvann. Resipient for alle andre typer anlegg er overflatevann (bekk, elv, sjø, innsjø, tjern).
- n. ADK- sertifisert: En besitter av ADK-sertifikat har gjennomført opplæring og eksamen i praktisk rørlegging i grøfter, koplinger til eksisterende ledninger, sikkerhets- og miljøkrav for arbeid i grøfter og kummer, og prosjektering og ledelse av mindre jordrenseanlegg.
- o. Utslipp: som utslipp regnes også avløp ført til tett tank.
- p. Nøytral fagkyndig: Her menes person med relevant hydrogeologisk og avløpsteknisk kompetanse som kan foreta vurderinger av stedlige forhold og gi nøytral anbefaling om valg av avløpsløsning uavhengig av bindinger til teknologi og utstyr.
- q. Soneinndeling: Delområder med særskilte krav til utslippskonsentrasjoner/renseeffekt.

§ 4. Søknad og tillatelse

Etablering av nye utslipp, vesentlig økning av eksisterende utslipp av sanitært avløpsvann og vesentlig endring av avløpsanlegg er søknadspliktig. Ved søknad om tillatelse til utslipp kan søknadsskjema for Lillesand kommune brukes (se vedlegg 3). Krav til søknad og behandling av søknad er gitt i § 12-3 til § 12-5 i [forurensningsforskriften](#).

§ 5. Krav til planlegging, prosjektering og utførelse

Foretak som planlegger, prosjekterer eller utfører avløpsanlegg omfattes av denne forskriften. De skal være kvalifisert innenfor fagområdet og oppfylle forskrift om byggesak kap. 11 krav til utdanning og praksis. Dette gjelder både for søknad, prosjektering, utførelse og kontroll.

Krav til kompetanse for ansvarlig prosjekterende og utførende er nærmere beskrevet i tekniske bestemmelser.

Avløpsanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale for stedet der det ligger. Ved utformingen av anlegget skal det tas hensyn til variasjoner i mengde sanitært avløpsvann i løpet av året.

Brukerinteresser som antas å bli berørt av utslippet herunder interesser knyttet til drikkevannsforsyning, rekreasjon og næringsvirksomhet osv. skal beskrives. Der hvor det er risiko for at drikkevannsinteresser kan bli berørt, skal det sannsynliggjøres at den anbefalte avløpsbehandlingen ivaretar hensynet til drikkevannet på betryggende måte.

Ved søknad om utslippstillatelse i forbindelse med nyanlegg eller utvidelse på annenmanns grunn skal det foreligge erklæring fra grunneier om tillatelse til dette. Dette gjelder både for ledningsanlegg og avløpsanlegg. Ved ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg skal kopi av tinglyst erklæring vedlegges.

Dersom valg av rensemetode avviker fra anerkjent dimensjonering og godkjente rensemetoder som er beskrevet i teknisk veileder, kan utslippssøknaden avslås. Alternativt kan det gis en midlertidig utslippstillatelse på særskilte vilkår som regulerer krav til oppfølging og dokumentasjon. Avløpsanlegget gis da status som forsøksanlegg for en periode på inntil 5 år.

Kommunen har anledning til å kreve felles avløpsløsning for områder der kommunen mener dette er naturlig.

§ 6. Krav til dokumentasjon

Alle typer avløpsanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet. Minirensanlegg skal være godkjent i henhold til NS-EN 12566-3 samt nasjonale krav hvor anerkjent testmetode kan dokumentere at anlegget kan benyttes ved det aktuelle avløpsanlegget. For de anleggstyper der VA-miljøblad er tilgjengelige, skal avløpsanlegget prosjekteres, bygges og driftes etter siste versjon av disse og i henhold til tekniske bestemmelser i denne forskriften. Nytt/endret røranlegg og utslippspunkt skal koordinatfestes (EUREF89 og NN2000) og tegnes inn på situasjonsplanen i målestokk. Det henvises til norm for ledningskart (Statens kartverk) for valg av målemetode og krav til måleusikkerhet. Dokumentasjonen vedlegges ferdigmelding av arbeid på vann- og avløpsanlegg.

§ 7. Rensetekniske løsninger og utslippskrav

I de tilfeller hvor tilknytningsplikt følger av plan- og [bygningsloven § 27-2](#) og [§ 27-3](#) gis det ikke utslippstillatelse for private avløpsanlegg. Der offentlig tilknytning ikke er mulig tillates følgende løsninger (se vedlegg 2 – tekniske bestemmelser for nærmere beskrivelse av anleggene). Renseløsninger er angitt i prioritert rekkefølge og skal vurderes i den rekkefølge de er oppført. Infiltrasjonsanlegg skal benyttes der forholdene ligger til rette for det. Minirensanlegg tilknyttet fritidsboliger med direkteutslipp til vannforekomst tillates ikke, inntil tilfredsstillende dokumentasjon tilsvarende NS-EN 12566-3 for fritidsboliger med varierende belastning foreligger (se tekniske bestemmelser kap. 2).

Det skilles mellom eksisterende utslipp og nye utslipp i valg av renseløsning. Lillesand kommune er delt i soner med ulik krav til rensing av avløpsvannet (se vedlegg 1 – soneinndeling).

I nedslagsfelt for drikkevannskilde se klausuleringsbestemmelser til det enkelte nedbørfelt for tillatte renseløsninger.

Renseløsninger nytt utslipp i prioritert rekkefølge

Sone 4:

1. Infiltrasjon i stedlige masser.
2. Minirensanlegg med etterpolering i stedlige masser eller gjennom våtmarksfilter/filterbed.
3. Våtmarksfilter.

Sone 2 og 3:

1. Infiltrasjon i stedlige masser.
2. Minirensanlegg i kombinasjon med etterpolering i stedlige masser eller gjennom våtmarksfilter/filterbed.
3. Minirensanlegg med utslipp til vannforekomst.
4. Våtmarksfilter.

Renseløsninger eksisterende utslipp i prioritert rekkefølge

Sone 2–4:

1. Infiltrasjon i stedlige masser.
2. Minirensanlegg i kombinasjon med etterpolering i stedlige masser eller gjennom våtmarksfilter/filterbed.
3. Minirensanlegg med utslipp til vannforekomst.
4. Våtmarksfilter/filterbed.

Overløp tillates ikke fra private avløpsrensanlegg og overvann skal ikke ledes til anlegget. Det er ikke tillatt å montere matavfallskvern på rørarrangement som tilknyttes mindre avløpsanlegg.

Ved bruksendring og ved vesentlig økning av eksisterende utslipp kreves det ny søknad om utslippstillatelse. Avløpsrensanlegget skal da tilfredsstillende krav i henhold til denne forskriften.

Gråvannutslipp

For gråvannutslipp kan infiltrasjon i stedlige masser eller biofilter benyttes i kombinasjon med avløpsfritt toalett. Dette gjelder ny og eksisterende bebyggelse i sone 2–4.

Tette oppsamlingstanker

Tett tank kan i noen tilfeller tillates etter særskilt vurdering (se tekniske bestemmelser kap. 5).

§ 8. Utslippskrav

Anleggene skal oppfylle følgende krav til utslippskonsentrasjoner, regnet som årlig middelvei:

Parameter:	Utslippskonsentrasjon
Tot-P	< 1.0 mg/l (tilsvarer en renseeffekt på >90 %)
BOF ₅	< 25 mg/l (tilsvarer en renseeffekt på >90 %)

Der hvor brukerinteresser som drikkevannskilde kan bli berørt skal det settes utslippskrav også for bakterier (TKB).

§ 9. Utslipssted

Utslipssted for avløpsvann fra avløpsanlegg skal lokaliseres slik:

- Utslipp til sjø: minst 5 meter under laveste vannstand og minst 200 meter fra allment benyttet badeplass.
- Utslipp til ferskvann (innsjø og elv) med helårsvannføring: dykket utløp og minst 200 meter fra allment benyttet badeplass.
- Utslipp til grunnen: til stedlige løsmasser.

Utslipssted for avløpsvann fra avløpsanlegg skal lokaliseres og utformes slik at virkningene av utslippet på resipienten blir minst mulig og at brukerkonflikter unngås. Utslipet skal ikke medføre fare for forurensning av drikkevann.

§ 10. Lukt

Avløpsanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes på en slik måte at omgivelsene ikke utsettes for sjenerende lukt.

§ 11. Drift og vedlikehold av avløpsanlegg

Eier av anlegget er ansvarlig for at anlegget drives, vedlikeholdes og tømmes i henhold til tekniske bestemmelser. For de anleggstyper der VA-miljøblad er tilgjengelige, skal avløpsanlegget drives og vedlikeholdes etter siste versjon av disse.

Det skal foreligge særskilt serviceavtale for alle anleggstyper, jf. tekniske bestemmelser. Kommunen kan ved behov stille krav til dokumentasjon av rensegrad.

§ 12. Dispensasjon

Kommunen kan i egen tillatelse fravike kravene i denne forskriften. Dispensasjon krever grunnlagt søknad.

§ 13.Ikraftttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra 1. november 2017 og samtidig oppheves forskrift 5. september 2007¹ for utslipp av avløpsvann, Lillesand kommune, Aust-Agder.